

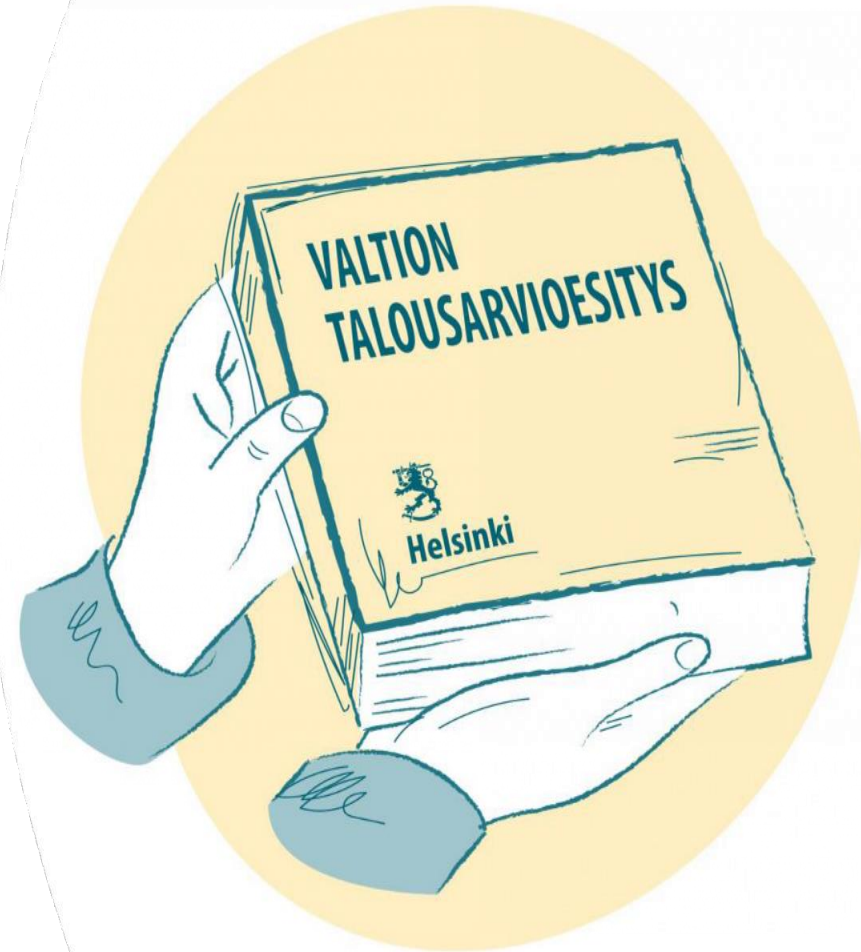

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Vuoden 2025 talousarvioesityksen valmistelusta

Valtion budjettitalous vuonna 2025

- Tulot 76,0 miljardia euroa
 - -1,0 miljardia euroa kevään kehukseen nähden.
 - Taustalla heikentyneet verotuloarviot sekä tupakkaveron korotuksen aikaistus vuodelle 2024.
- Menot 88,1 miljardia euroa
 - +0,5 miljardia euroa kevään kehukseen nähden.
 - Taustalla automaattiset tekijät, kuten korkomenojen kasvu 360 miljoonalla eurolla.
- Tasapaino -12,2 miljardia euroa
 - 1,5 miljardia euroa heikompi kehukseen nähden.

Hallituksen talouspolitiikan keskeiset tavoitteet

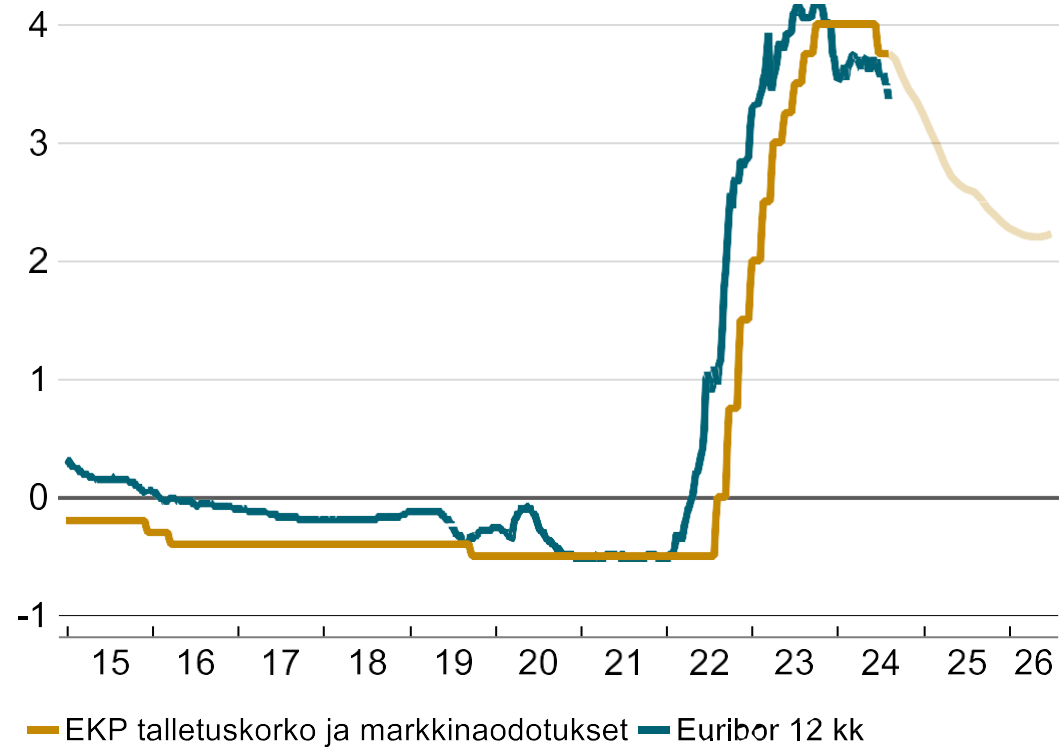
- Tavoitteena on vakauttaa julkisen talouden velkasuhde vuoteen 2027 mennessä.
- Hallitusohjelmassa linjattiin 4 miljardin euron menosäästöistä sekä julkisen talouden vahvistamisesta 2 miljardilla eurolla rakenteellisin, erityisesti työllisyyttä kasvattavin toimin.
- Lisäksi keväällä 2024 päätettiin n. 3 miljardilla eurolla julkista taloutta vahvistavasta toimenpidekokonaisuudesta.
- **Siten hallitus tavoittelee julkisen talouden vahvistumista yhteensä 9 miljardilla eurolla.**

Talous virkoaa taantumasta vähitellen

- Suomen talous näyttäisi kääntyneen hienoiseen kasvuun vuoden 2024 alkupuolella.
 - VM:n kesäkuun ennusteen perusteella talouden toipumisen odotetaan vahvistuvan loppuvuotta kohden.
- Vuonna 2025 talouden kasvun odotetaan kiihtyvän, vaikka välttämättömät toimet julkisen talouden alijäämän pienentämiseksi hillitsevätkin kysynnän kasvua.
 - Maailmantalouden näkymät ovat pysyneet vakaina huolimatta viimeaikaisesta levottomuudesta rahoitusmarkkinoilla. Kasvun odotetaan nopeutuvan erityisesti Suomen tärkeillä vientimarkkinoilla Euroopassa vuonna 2025.
 - Suomen kustannuskilpailukyky on pysynyt varsin hyvänä, mikä tukee Suomen vientiä, kun kysyntä markkinoilla virkoaa.
 - **Yksityisen kulutuksen kasvu vahvistuu, kun inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja tulojen kasvu parantavat kotitalouksien ostovoimaa.**
 - **Investoinnit piristyvät, kun rakentaminen toipuu jyrkästä laskusta ja energiasiirtymään sekä turvallisuuteen liittyvät investoinnit kasvavat.**
- **Työllisyys heikkenee vielä vuonna 2024.**
 - Työllisyys kääntyy uudelleen kasvuun vuonna 2025, kun talous toipuu ja hallituksen työllisyystoimet lisäävät työvoiman tarjontaa.
- Hallituksen talousarvioesityksen pohjan muodostaa valtiovarainministeriön syksyn talousennuste, joka julkaistaan 23.9.2024.

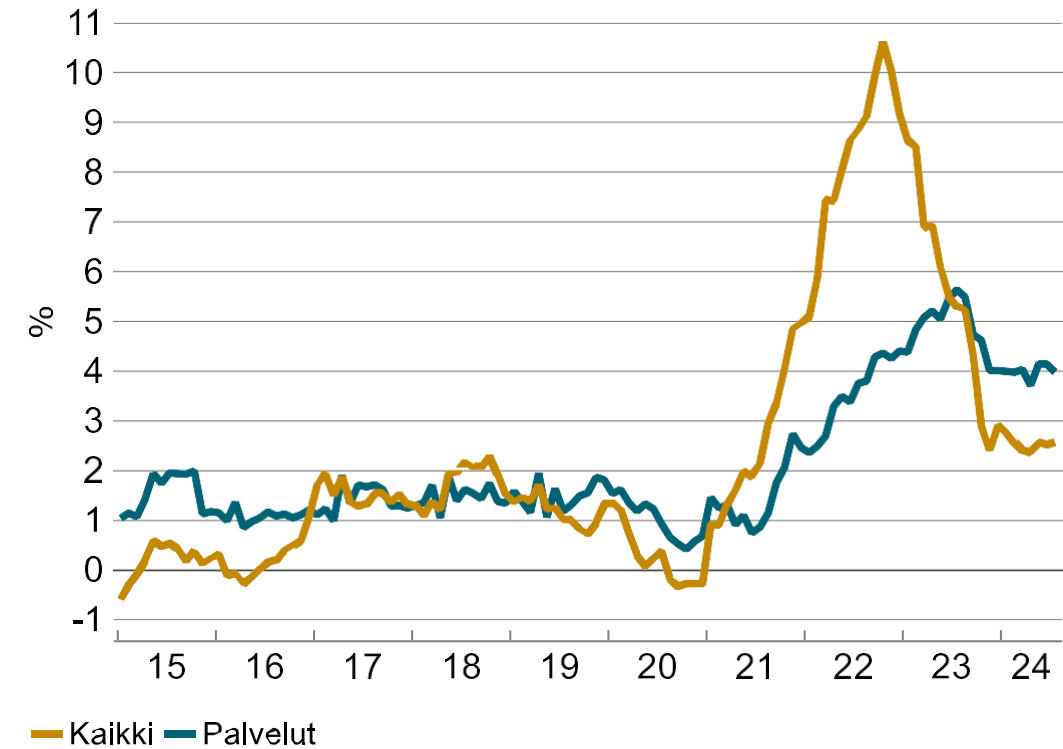
Hidastunut inflaatio mahdollistaa korkojen laskun

EKP ja markkinakorot

Lähde: European Money Markets Institute (EMMI), ECB, ICE, Macrobond, VM

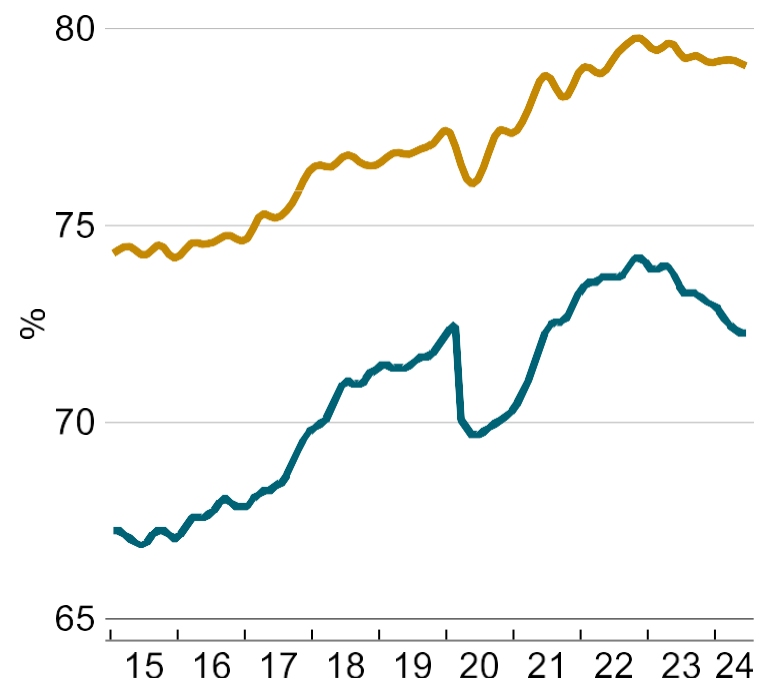
Euroalue inflaatio (YKHI)

Lähde: Eurostat, Macrobond, VM

Työmarkkinat kääntyvät viiveellä ja voivat heiketä vielä jonkin aikaa

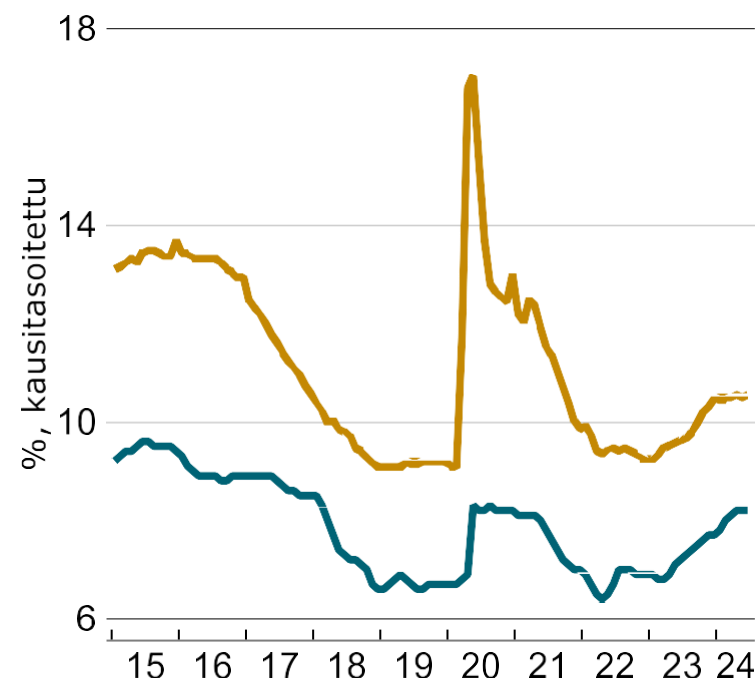
Työllisyys- ja osallistumisaste

— Osallistumisaste — Työllisyysaste

Lähde: StatFin, Macrobond, VM

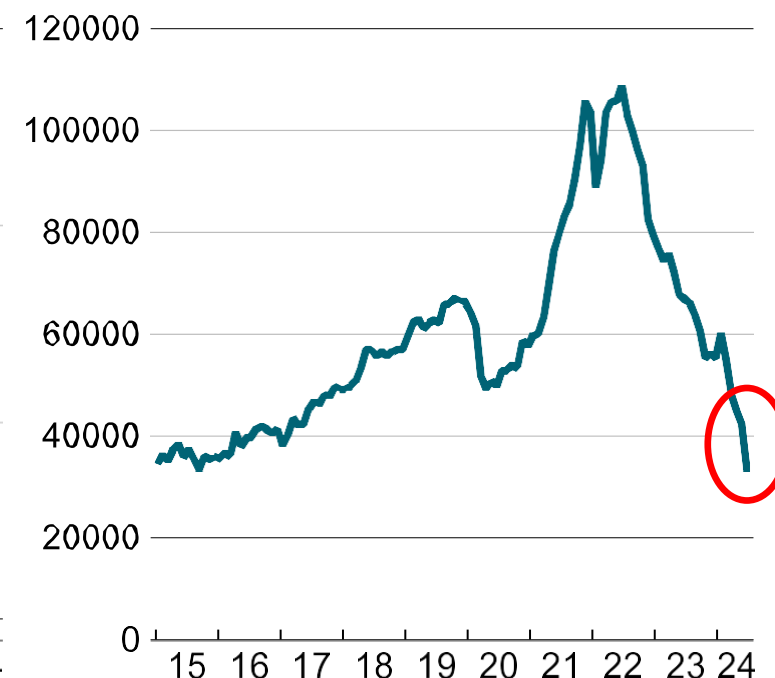
Työttömyysaste

— Työvälytysrekisteri — Työvoimatutkimus

Lähde: StatFin, TEM, Macrobond, VM

Avoimet työpaikat

— Avointen työpaikkojen lukumäärä

Lähde: TEM, Macrobond, VM

Säästöjä ja veronkorotuksia n. 3 miljardia euroa 2025

- **Valtion menoja vähentäviä säästöjä on vuoden 2025 budjettiehdotuksessa yhteensä lähes 2 miljardia euroa vuoteen 2024 verrattuna.**
- Verosopeutustoimet lisäävät valtion verotuloja yhteensä 1,2 miljardilla eurolla.
 - Tätä verotulovaikutusta heikentää tupakkaveron korotuksen aikaistus vuodelle 2024.
- Lisäksi hallituksen päättämiä toimia kohdistuu myös muuhun julkiseen talouteen kuin vain valtion budjettitalouteen.
- Toimien mittaluokka vastaa hallitusohjelmassa ja keväällä päätettyä.

Harkinnanvaraisia uusia menolisäyksiä niukasti

- Julkisen talouden tilanteen vuoksi VM:n ehdotukseen ei juuri sisälly uusia harkinnanvaraisia menolisäyksiä verrattuna kevään 2024 julkisen talouden suunnitelmaan.
- Yhteensä harkinnanvaraiset menolisäykset ovat n. 13 miljoonaa euroa.
 - Nämä ovat lähinnä vain välttämättömiksi katsottuja ja pääosin kertaluonteisia menoja.

Miksi alijäämä pienenee vain alle 0,6 miljardilla eurolla vuoteen 2024 verrattuna?

- Pitkään jatkunut heikko suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua.
- Sote-menot kasvavat säästöistä huolimatta.
 - Hyvinvointialueiden jälkikäteistarkistus kasvattaa menoja 1,5 miljardilla eurolla.
 - Väestön ikääntyminen kasvattaa palvelutarvetta.
 - Hintojen ja palkkojen nousu näkyy indeksikorotuksissa.

Hyvinvointialueiden menopaineet ovat merkittävät

- Yksin hyvinvointialueiden rahoituksen jälkikäteistarkistus on 1,5 miljardia euroa 2025.
 - Tämä johtuu siitä, että alueiden rahankäyttö vuonna 2023 ylitti selvästi rahoituksen tason.
- Rahoitustarpeen kasvua selittävät monet tekijät:
 - Väestön vanheneminen ja siitä aiheutuva palvelutarpeen kasvu
 - Henkilöstöpulasta seurannut ostopalveluiden käytön kasvu
 - Sote- ja kunta-alan palkkaratkaisu ylittää useampana vuonna palkankorotusten yleisen linjan

Valtionhallinnon toimintameno säästöjen toimeenpano etenee suunnitellusti

- Hallitus linjasi hallitusohjelmassaan valtionhallinnon toimintamenoja säästävistä tuottavuusohjelmasta ja lisäksi keväällä 2024 hallitus päätti uusista toimintamenoihin kohdistuvista lisäsäästöistä.
- Toimintameno säästöt ovat n. 281 miljoonaa euroa.
 - Tämä on n. 3 prosenttia kaikista valtionhallinnon toimintamenoista. Osuus vaihtelee hallinnonaloittain.
- VM:n ehdotuksessa säästöt on kohdennettu ministeriöiden oman valmistelun pohjalta.
 - Ministeriöillä on ollut mahdollisuus kohdentaa säästöjä virastojen toimintamomenttien lisäksi myös muille toimintameno tyyppisille kulutusmenomomenteille ja jossain määrin myös valtionavustusmenoihin.

VM:n budjettiehdotuksen sisältämät uudet säästötoimet

- Valtion kunnille maksamia laskennallisia korvauksia kotoutumisen edistämisestä lasketaan, jotta toimeentulotuen kotoutumiskorvauksiin kohdennettu säästö toteutuu täysimääräisesti: -58 miljoonaa euroa
- Kirkkojen yhteiskunnallisiin tehtäviin osoitettu valtion rahoitus: -20 miljoonaa euroa
- Ruokavaliokorvauksen lisärahoituksen poistaminen: -9 miljoonaa euroa
- Metsähallituksen tuloutusta kasvatetaan: 6 miljoonaa euroa
- Rahoitus C-hepatiitin eliminointiohjelmalle perutaan: -3,7 miljoonaa euroa
- Asumistuen kuntaryhmien muuttaminen: -2,7 miljoonaa euroa
- Lisäksi maksuttoman oppimateriaalin rajaamista koskeva säästö korvataan vastaavansuuruisin vähennyksin toisen asteen koulutuksen hankerahoituksesta (momentti 29.20.21) ja ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksesta (momentti 29.20.30).

Lukiokoulutuksen VOS-momentti 29.20.35

- Hallitusohjelman mukaisesti täysimääräiset indeksikorotukset
- Hallitusohjelman mukaisesti oppimisen tuen lisärahoitus 10 M€
- Oppivelvollisuuden maksuttomuuden rajausta ei toimeenpanna
- Valtionavustussäästö -1,775 M€
 - (kohdistunut aiemmin innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digiin ja kv-toimintaan)
- Normien purku, -1 M€ (ei näy VM tai OKM esityksissä)
- [Budjetti.vm.fi](https://budjetti.vm.fi)

Ammatillisen koulutuksen VOS-momentti

29.20.30

- Hallitusohjelman mukaisesti täysimääräiset indeksikorotukset
- Hallitusohjelman mukaisesti oppimisen tuen lisärahoitus 10 M€
- Leikkaus tutkinnon suorittaneiden koulutukseen, -100 M€
- Maksuttomuuden rajauksen korvaava säästötoimi, -4 M€
- Normien purku, -4 M€ (ei näy VM tai OKM esityksissä)
- Lähihoitajakoulutuksen määräaikainen lisäys päättyy, -16,5 M€
- Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen kokeilu päättyy, -5 M€
- Huom! Strategiarahoitus pienenee 3 miljoonaan euroon
- Budjetti.vm.fi